

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนก วงษ์ตระหง่าน. พรรคการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- กระมล ทองธรรมชาติ (ผู้แปล). การเมืองแบบอเมริกัน. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2511.
- กระมล ทองธรรมชาติ. Toward a Political Party Theory in Thai Perspective. Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1962.
- กระมล ทองธรรมชาติ. วิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทย : จากราชธิปไตยสู่อำมาตยาธิปไตย และชนาธิปไตย. ในรวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์เนื่องในโอกาสครบรอบ 18 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.
- กระมล ทองธรรมชาติ. รัฐสภาในระบบการปกครองของไทย. พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514.
- กองบรรณาธิการ. “ปชป.’ขกเครื่อง’รอจังหวะ...ทวงอำนาจ”. เนชั่นสุดสัปดาห์ 4 (7) (5-11 มกราคม 2539).
- โกสินทร์ วงศ์สุวรรณ และนรนิติ เศรษฐบุตร. พรรคการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ข้อบังคับพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2541 . (เอกสาร โรเนียว).
- “ขึ้นปีที่ 51 ประชาธิปัตย์ CHUAN WILL RETURN”. เนชั่นสุดสัปดาห์ 4 (7) (5-11 มกราคม 2539).
- คณิน บุญสุวรรณ. คู่มืออ่านรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ : โครงสร้างและหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์วิชาการ, 2541.
- คณิน บุญสุวรรณ. ปัญหาการถ่ายทอดอำนาจทางการเมือง. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมืองไทย ปัจจุบัน หน่วยที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- จิตวา กลิ่นสุนทร. รัฐบุรุษชื่อเปรม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์, 2538.
- จิรโชค วีระสัย สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2535.

จุมพล หนิมพานิช. ความหมาย ขอบข่ายและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับศาสตร์อื่น. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

จุมพล หนิมพานิช. แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540 .

“จุมพิตมรณะ มาร์ค-อภิสิตธิ์”. มติชนสุดสัปดาห์ 19 (อังคาร 17 พฤศจิกายน 2541).

ชรินทร์ สันประเสริฐ. ประชาธิปไตย อมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย สามเส้าการเมืองไทย. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ ครบ 13 ปี แห่งการก่อตั้งวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริและคณะ. จาก 14 ถึง 6 ตุลา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

เขาวณะ ไตรมาส. พรรคการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่และพัฒนาการทางสถาบัน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา, 2540.

ณรงค์ พ่วงพิศ. ความคิดทางการเมืองไทย. เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาการเมือง หน่วยที่ 15. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

เดือน บุนนาค. ท่านปรีดีรัฐบุรุษอาวุโส ผู้วางแผนเศรษฐกิจไทยคนแรก. พระนคร : เสริมวิทย์บรรณาการ, 2500.

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. The Sarit Regime, 1957-1963 : The Formative Years of Modern Thai Politics. Cornell University, 1974 .

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526 .

ทินพันธุ์ นาคะตะ. การเมืองการปกครองไทย พ.ศ.2475-2490. เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย หน่วยที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

นรนิติ เศรษฐบุตร. การเมืองการปกครองไทย พ.ศ.2490-2500. เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย หน่วยที่ 12. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

- นรนิติ เศรษฐบุตร. พรรคการเมืองกับพัฒนาการทางการเมืองไทย. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. พรรคประชาธิปัตย์ : ความสำเร็จหรือความล้ม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- นิโรจน์ของคงประเสริฐ. “ฝักฝ่ายทางการเมือง : ศึกษากรณีการแบ่งแยกฝักฝ่ายภายในพรรคประชาธิปัตย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- บุญธรรม เลิศสุขีเกษม. “ความแตกแยกภายในพรรคการเมืองไทย : ศึกษาเปรียบเทียบพรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจสังคมและพรรคชาติไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. “การปรับปรุงระบบพรรคการเมืองไทย”. วารสารกฎหมาย 18 (มกราคม 2541).
- บุญอริ ยี่หะมะ. ชวน หลีกภัย : ในกำมือหนังสือพิมพ์ไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ทางเดิน, 2541.
- ปชป. ‘ยกเครื่อง’ รोजหวะทวงอำนาจ. “ตัด‘อวัยวะ’รักษาชีวิตหัวหน้า-เลขาพรรคฯ คือปรอทวัด ‘เอกภาพ’ ”. เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 4 (7) (5-11 มกราคม 2539).
- ประสิทธิ์ ไชยชมพู่ สัมภาษณ์พิเศษ. “มองถึงรากพรรคประชาธิปัตย์ผ่านแว่น ‘นรนิติ เศรษฐบุตร’ ”. เนชั่นสุดสัปดาห์ 4 (7) (5-11 มกราคม 2539).
- ปรัชญา เวสารัชช. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสังคมวัฒนธรรมกับการเมือง เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย หน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. “วิจารณ์ระบบพรรคการเมืองไทย”. วารสารสังคมศาสตร์ 12. (มกราคม 2518).
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- “ปรีชาสรุปทางด่วนเสนอมารุด”. ใน มติชนรายวัน. (อังคาร 27 ตุลาคม 2541).
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. คำบรรยายในชั้นเรียนปริญญาโทวิชา กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง. คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2 พฤศจิกายน 2539.
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. คำบรรยายในชั้นเรียนปริญญาโทวิชา กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง. คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 9 พฤศจิกายน 2539.

- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย. ประเด็นปัญหาอนาคตของระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย. รวมบทความ
 วิชาการรัฐศาสตร์ ครบ 13 ปี แห่งการก่อตั้งวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538 .
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. คำบรรยายในชั้นเรียนปริญญาโทวิชา วิธีวิทยาการวิจัยทางรัฐศาสตร์ภาคทฤษฎี.
 คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 5 กรกฎาคม 2539.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541.
- พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2524.
- พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์. ชูคำขวัญสะท้าน ปชป. ‘...เสี๊ยกๆ เสธ.หนั้นไม่ ใหญ่ๆ เสธ.หนั้นทำ...’.
มติชนสุดสัปดาห์ 18. (อังคาร 13 ตุลาคม 2541).
- พิชัย รัตตกุล ณ ภูเก็ต. ชนชั้นกับการเลือกตั้ง : ความรุ่งเรืองและตกต่ำของสามพรรคการเมืองใน
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2541.
- “ภาพสะท้อนสังคมไทยจากการเลือกตั้ง 13 ก.ย. การประนีประนอมและเจตจำนงร่วมประชาชน”.
มติชน. (14 กันยายน 2535).
- ม.ร.ว.ชนม์สวัสดิ์ ชมพูนุท. สี่ยุค สี่แผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : พิทยาการ, 2517.
- มนตรี เจนวิทย์การ. สังคมวิทยาการเมือง : การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม. เอกสารการสอนชุดวิชาหลัก
 และวิธีการศึกษารัฐศาสตร์ หน่วยที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาธิราช , 2538.
- “มอง‘ประชาธิปไตย’จากยุค ควง อภัยวงศ์ มาถึง ชวน หลีกภัย”. มติชนสุดสัปดาห์ 19 (อังคาร 17
 พฤศจิกายน 2541).
- มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.
 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2541.
- มูรธาธีร์ รักษาติเจริญ. “การก่อตัวของพรรคประชาธิปไตยในกระบวนการทางการเมืองไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525 .
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 มาตรา 65 แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไข
 เพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พ.ศ. 2483 มาตรา 3.
- ลิขิต ธีรเวคิน. การพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2519.

- ลิขิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- ลิขิต ธีรเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- วัชรวิไล ไซยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2541.
- วิทยา นภาศิริกุลกิจ และสุรพล ราชภัณฑารักษ์. พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน. การเมืองการปกครองไทย พ.ศ.2500-2516. เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย หน่วยที่ 13. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- 36 ปี พรรคประชาธิปัตย์. 3 เมษายน 2525. (ม.ป.ท.).
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. การระดมพลังมวลชน. เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย หน่วยที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- สละ ลิขิตกุล (ทหารเก่า). เบื้องหน้า-เบื้องหลังพรรคประชาธิปัตย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การเวก, 2521.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร บรรณาธิการ. จิตสำนึกและอุดมการณ์ของขบวนการประชาธิปไตยร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.
- สุชุม นवलสกุล วิทยา นภาศิริกุลกิจ และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์. การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

- สุจิต บุญบงการ. แนวความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมือง. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2540.
- สุจิต บุญบงการ. ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน หน่วยที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2540.
- สุชาย ตรีรัตน์. “แนวความคิดใหม่เกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง”. วารสารสังคมศาสตร์ 15 (มกราคม-มีนาคม 2521).
- สุเทพ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. “กฎอัยการศึก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- อวยชัย ชบา. การเมืองการปกครองสมัยรัชกาลที่ 7. เอกสารการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย หน่วยที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2538.
- อวยชัย ชบา. พรรคการเมือง. เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2539.
- อานนท์ อาภาภิรม. รัฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2528.
- เอกสารแผ่นพับ 52 ปี พรรคประชาธิปัตย์. (ม.ป.ท.).

ภาษาอังกฤษ

Alexis de Tocqueville. Democracy in America. edited and abridged by Richard D. Heffner. New York : Penguin Books, 1984.

Austin Ranney and Willmore Kendall. Democracy and the American Party System. New York : Harcourt, Brace and Company, 1956.

Carl J. Friedrich. Constitutional Government and Democracy. Boston : Giun & Company, 1950.

Dell G. Hitchner and Carole Levine. Comparative Government and Politics. New York : Dodd, Mead and Company Inc., 1967.

G. A. and A. G. Theoderson. A Modern Dictionary of Sociology. New York : Thomas Y. Crowell, 1969 .

G. A. Jacobson and M. H. Lipman. Political Science. New York : Barnes and Noble, 1969.

Henry P. Fairchild. Dictionary of Sociology and Related Science. Littlefield New Jersey : Adams Co., 1970.

J. F. Embree. "Thailand-A Loosely Structured Social System". *American Anthropologist*, 52, (1950).

J. L. S. Girling. Thailand. Society and Politics. Ithaca and London, 1981, Passim.

J. Roland Pennock and David G. Smith. Political Science. New York : Macmillan, 1964.

John T. Zadrozny. Dictionary of Social Science. Washington D.C. : Public Affair Press, 1959 .

Joseph La Palombara and Myron Weiner, editor. Political Parties and Political Development Princeton : Princeton University Press, 1966.

Julius Gould and W.E. Kolb, eds. A Dictionary of the Social Sciences. Illinois : Free Press of Glencoe, 1965.

Leon D. Epstein. Political Parties in Western Democracies. New York : Praeger, 1967.

Leslie Lipson. "The Two Party System in British Politics". American Political Science Review Vol. 47, (1953).

Maurice Duverger. Political Parties. translated by Barbara and Robert North. B.I. Publications, 1979 .

- Milton J. Esman. The Institution Building Concept : An Interim Appraisal. Pittsburg ; University of Pittsburg, 1968.
- N. Jacobs. Modernization without Development : Thailand as Asian Case Study. New York, 1971.
- R.T. McKenzie. British Political Parties. 2 nd ed. New York : Praeger, 1964.
- Richard L. Kolbe. American Political Parties an Uncertain Future. New York : Harper & Row, Publishers, 1985.
- Robert Michels. Political Parties : A Sociological Study of the Oligarchical Tendencies of Modern Political Parties. New : The Free Press , 1962.
- Roy C. Macridis, ed. Political Parties : Contemporary Trends and Ideas. (New York : Harper and Row Publishers, 1967.
- Roy C. Macridis. The Study of Comparative Government. New York : Doubleday & Company Inc., 1955.
- S. N. Eisenstadt. Essays on Comparative Institutions. New York : John Wiley and Sons, Inc., 1965.
- Samuel P. Huntington. Political Order in Changing Societies. New Haven : Yale University Press, 1968.
- Sigmund Neumann. Modern Political Parties. Chicago : University of Chicago Press, 1956.
- W. Blanchard. Thailand. Its People. Its Society. Its Culture. New Haven, Connecticut, 1958.
- William Goodman The Two-Party System in the United States. Princeton : D. Von Nostrand Company, Inc., 1956.

ภาคผนวก

คำประกาศอุดมการณ์ของพรรค

เมื่อ 6 เมษายน 2489

1. พรรคจะดำเนินการเมืองด้วยวิธีทางอันบริสุทธิ์
2. พรรคจะดำเนินการเมืองด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ต่อประชาชน
3. พรรคจะดำเนินการเมืองโดยอาศัยกฎหมายและเหตุผล เพื่อความศักดิ์สิทธิ์แห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่นุชนรุ่นหลังให้มีความนับถือและนิยมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. พรรคจะไม่สนับสนุนระบบและวิธีแห่งเผด็จการ ไม่ว่าจะเป็นระบอบและวิธีการของรัฐบาลใดๆ
5. พรรคจะกระจายอำนาจการดำเนินการในท้องถิ่นให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ เนื่องจากความใกล้ชิดขององค์กรในท้องถิ่นมีมากกว่าส่วนกลาง
6. พรรคจะมีจุดประสงค์ให้คนไทยมีที่ทำกิน ที่อยู่และอาชีพ และเคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลแต่มิได้ละเลยที่จะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
7. พรรคเชื่อว่าการแทรกแซงของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นในกิจการที่เห็นว่าการแทรกแซงจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น กิจการสาธารณูปโภค
8. พรรคจะส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งการศึกษา ศาสนา สาธารณสุข และสาธารณูปการ ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ธรรมเนียมอันดีของชาติ และความปลอดภัยของประชาชน
9. พรรคเชื่อว่าการป้องกันประเทศต้องอาศัยการก่อให้เกิดความร่วมมือพร้อมเพรียงของประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศ และจะต้องบำรุงรักษากำลังหลักคือกองทัพให้ทันสมัย ทั้งคุณภาพและปริมาณเท่าที่จะเหมาะสมแก่แผนการทางยุทธศาสตร์ และนโยบายทางการเมือง
10. พรรคจะส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างประเทศ

รายชื่อหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2489 – ปัจจุบัน

1. นายควง	อภัยวงศ์	2489 - 15 มีนาคม 2511 (ไม่ทราบวันที่เข้ารับตำแหน่ง)
2. ม.ร.ว.เสนีย์	ปราโมช	2511 - 26 พฤษภาคม 2522 (ไม่ทราบวันที่เข้ารับตำแหน่ง)
3. พ.อ.ถนัด	คอมันตร์	26 พฤษภาคม 2522 - 3 เมษายน 2525
4. นายพิชัย	รัตกุล	3 เมษายน 2525 - 26 มกราคม 2534
5. นายชวน	หลีกภัย	26 มกราคม 2534 - ปัจจุบัน

เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2489 – ปัจจุบัน

1. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์	ปราโมช	6 เมษายน 2489 - 16 กันยายน 2491
2. นายเทพ	โชติनुชิต	17 กันยายน 2491 - 25 มิถุนายน 2492
3. นายชวลิต	อภัยวงศ์	มิถุนายน 2492 - 29 มิถุนายน 2494 (ไม่ทราบวันที่เข้ารับตำแหน่ง)
4. นายใหญ่	ศวิตชาติ	30 กันยายน 2498 - 20 ตุลาคม 2501 ปี พ.ศ. 2511 - 26 กันยายน 2513 (ไม่ทราบวันที่เข้ารับตำแหน่ง)
5. นายธรรมบุญ	เทียนเงิน	26 กันยายน 2513 - 6 ตุลาคม 2518
6. นายดำรง	ลัทธพิพัฒน์	13 พฤศจิกายน 2518 - 6 ตุลาคม 2519
7. นายเฉลิมพันธ์	ศรีวิกรม์	3 กุมภาพันธ์ 2522 - 26 พฤษภาคม 2522
8. นายมารุต	บุญนาค	26 พฤษภาคม 2522 - 3 เมษายน 2525
9. นายเล็ก	นานา	3 เมษายน 2525 - 5 เมษายน 2529
10. นายวีระ	มุสิกพงศ์	5 เมษายน 2529 - 10 มกราคม 2530
11. พลตรีสนั่น	จจรประศาสน์	10 มกราคม 2530 - ปัจจุบัน

52 ปี พรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่เก่าแก่ที่สุดที่ได้มีการก่อตั้งก่อนที่จะมีบัญญัติพรรคการเมืองโดยก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2489 โดยมี นายควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรคคนแรก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเลขาธิการพรรคคนแรก

ตลอดระยะเวลา 52 ปี ที่ผ่านมามีพรรคประชาธิปัตย์ได้ดำเนินการต่อสู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพอจะจำแนกออกได้เป็น 4 ยุค กล่าวคือ

ยุคที่หนึ่ง (2489-2501) : ยุคแห่งการสร้างพรรค สร้างประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ
 ในระยะต้นสภาพการเมืองของประเทศไทยมีความผันผวนเนื่องจากอยู่ในระหว่างการเริ่มต้นการดำเนินงานทางการเมืองอยู่ในวงแคบ พรรคประชาธิปัตย์ได้มีการดำเนินการทางการเมืองที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ พ.ศ. 2489
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลรับเชิญของคณะรัฐประหาร พ.ศ. 2490
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลแห่งกลุ่มจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

ระหว่างปี 2501-2511 บทบาททางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ได้หยุดชั่วคราวเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองและเป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จในปี 2501

ยุคที่สอง (2511-2519) : ยุคแห่งการฟื้นฟูพรรค และเชิดชูประชาธิปไตย
 ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 ทางพรรคฯ ได้มีการดำเนินการทางการเมืองที่สำคัญดังนี้

- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2518
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายค้านรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2519

ยุคที่สาม (2522–2533) : ยุคแห่งการปรับปรุงนโยบาย และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมือง

ในปี พ.ศ. 2521 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่และจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 22 เมษายน 2522 นับเป็นการเข้าสู่ยุคที่สามทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งทางพรรคฯ ได้มีการดำเนินการทางการเมืองที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคร่วมรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (1,2,3,4,5)
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคร่วมรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

ยุคที่สี่ (ปลายปี 2533 - ปัจจุบัน) ยุคแห่งการเป็นรัฐบาลของประชาชนและฝ่ายค้านที่มีประสิทธิภาพ

ในวันที่ 12 ธันวาคม 2533 พรรคประชาธิปัตย์ได้ประกาศถอนตัวจากการเป็นพรรคร่วมรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งหลังจากนั้นได้เกิดผันแปรทางการเมืองมาถึงเหตุการณ์ยึดอำนาจของ “คณะ รสช.” และเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในที่สุด

ท่ามกลางวิกฤตการณ์ทางการเมืองในยุคที่สี่นี้ พรรคประชาธิปัตย์ได้เข้ามามีบทบาทต่อต้านเผด็จการเคียงบ่าเคียงไหล่กับประชาชน จนกระทั่งเหตุการณ์สงบและนำไปสู่การเลือกตั้งในเดือนกันยายน 2535 ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ได้รับชัยชนะอย่างขาวสะอาดมี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งมากที่สุดเป็นจำนวน 79 คน และได้เป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลโดยมีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เข้าบริหารประเทศมาเป็นระยะเวลา 2 ปีครึ่ง จนมาถึงกลางปี 2538 ซึ่งมีเหตุการณ์พลิกผันทางการเมืองจนนำมาสู่การยุบสภาทำให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ซึ่งสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็น ส.ส. 86 คน และดำเนินการทางการเมืองเป็นฝ่ายค้านรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ซึ่งทางพรรคได้พิสูจน์ถึงการเป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีประสิทธิภาพต่อสู้กับการปกครองประเทศที่ไม่โปร่งใส จนในที่สุดนายบรรหาร ศิลปอาชา ต้องประกาศยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 และพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือก 123 เสียง เป็นพรรคอันดับ 2 และปฏิบัติหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน

จากการดำเนินการทางการเมืองที่ต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 52 ปี พรรคประชาธิปัตย์ได้ต่อสู้กับระบอบเผด็จการเดิมมาในหลายยุคหลายสมัย บางครั้งแสดงบทบาทในฐานะพรรคฝ่ายค้าน บางครั้งแสดงบทบาทในฐานะฝ่ายรัฐบาล แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีบทบาทและฐานะอย่างไรในการต่อสู้ทางการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ยังคงยึดมั่นการดำเนินการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขยึดถืออุดมคติ 4 ประการของพรรคขึ้นหัตถ์พิทักษ์รักษาผลประโยชน์
ของคนส่วนใหญ่และมุ่งมั่นสร้างสังคมที่เป็นธรรมให้บังเกิดขึ้นและการอุทิศตัวในหลักการแห่งความ
ซื่อสัตย์สุจริต

จำนวน ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์
ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 – 2539

วันเลือกตั้ง	กทม.	กลาง	ใต้	เหนือ	อีสาน	รวม	ส.ส.ทั้งหมด
26 ก.พ. 2500	4	1	6	17	12	30	160
15 ธ.ค. 2500	11	4	8	13	3	39	160
30 มี.ค. 2501	12	-	-	-	1	13	26
10 ก.พ. 2512	21	4	9	13	8	55	219
26 ม.ค. 2518	23	12	15	17	5	72	269
4 เม.ย. 2519	28	17	29	15	24	114	279
22 เม.ย. 2522	1	3	15	7	9	35	301
18 เม.ย. 2526	8	2	25	8	13	56	324
27 ก.ค. 2529	16	10	36	10	28	100	347
24 ก.ค. 2531	5	4	16	6	17	48	357
22 มี.ค. 2535	1	-	26	5	12	44	360
13 ก.ย. 2535	9	9	36	8	17	79	360
2 ก.ค. 2538	7	7	46	12	14	86	391
17 พ.ย. 2539	29	14	47	21	12	123	393

ประวัติผู้ศึกษาวิจัย

นายเกียรติฟ้า เลาะห์พรสวรรค์ เกิดเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2499 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปีการศึกษา 2522 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตสาทร พรรคประชาธิปัตย์ ปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2541 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2538

